

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI Unitat de Gestió de la Col·lecció
Taller de Restauració

Memòria de Restauració

**ENCYCLOPÉDIE, OU DICTIONNAIRE
RAISONNÉ DES SCIENCES, DES ARTS ET
DES MÉTIERS : PAR UNE SOCIÉTÉ DES
GENS DE LETTRES**

Direcció i realització

Montserrat Florensa
Anna Rossell

Becaris

Laura Carol
Joanna Szkucik
Júlia Arenas
Núria Pérez
Farners Torra
Paula Martínez

Barcelona, 21 de maig de 2024

MATÈRIA: Llibre imprès

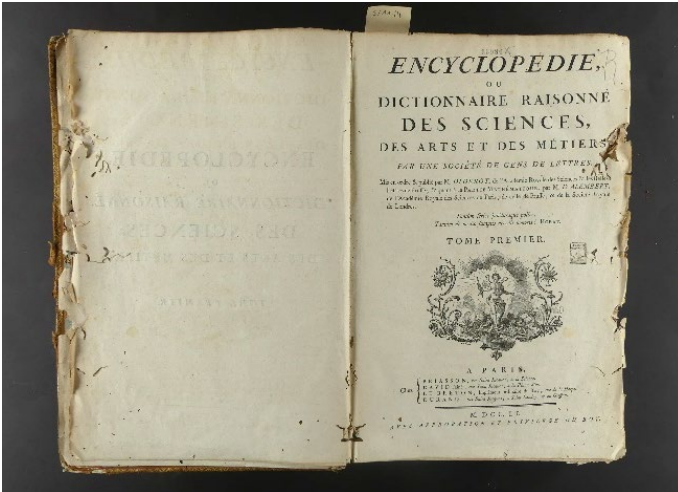
NÚM. FITXA 2022-143

AUTOR	Parets, Miquel
TÍTOL	Encyclopédie, ou Dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers : par une Société des gens de lettres
LLOC / DATA	París / 1751
SIGNATURA	6/1114
REGISTRE	7750007398
DIMENSIONS	40 x 27 x 75 cm
FULLS	490 pàgines aprox.
SUPORT	paper
TÈCNICA	tipografia
ENQUADERNACIÓ	si
PROCEDÈNCIA	CRAI Biblioteca de Fons Antic
DATA RESTAURACIÓ	21/11/2022 – 16/05/2024

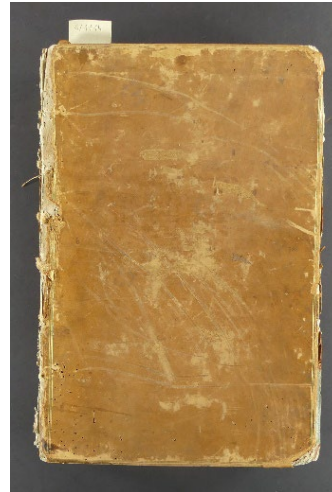
ESTAT DE CONSERVACIÓ 3-Dolent

1-bo, 2-regular, 3-dolent, 4-greu, 5-ruïnos

IMATGES

Portada

Enquadernació

Llom

DESCRIPCIÓ DE LA PEÇA

El llibre és un dels volums d'una enciclopèdia del segle XVIII i els temes que s'expliquen són arts, ciències i tècniques. Els francesos volien publicar una enciclopèdia en francès després de l'èxit de la *Cyclopedia or an universal dictionary of arts and sciences*, publicat el 1728. L'any 1747, els editors Denis Diderot i Jean le Rond d'Alembert comencen el projecte i al 1751 es publica el primer volum. Aquest llibre representa el pensament de la Il·lustració (corrent filosòfic). L'objectiu principal de l'obra era difondre els coneixements principals de l'època i exposar la ideologia laïcista, pragmàtica, materialista i burgesa de la Il·lustració, amb la finalitat de que la gent pogués informar-se i canviar la manera de pensar. Conté articles de més de 140 col·laboradors com Voltaire i Rousseau.

Bloc del llibre:

El paper és de mitjans del segle XVIII.

Hi ha guardes pintades, volant i encolada tant a la contracoberta anterior com a la contracoberta posterior.

El llibre també té un full de respecte, portadella i portada. El bloc està format per 490 pàgines de text aproximadament que formen 123 quadernets, la majoria dels quals estan formats per 2 bifolis. Els fulls han estat guillotinat.

Tintes:

El text és tipogràfic amb tinta greixosa negra. També trobem tintes tamponades de color negre, anotacions en grafit i tinta manuscrita ferrogàlica de color negre.

Hi ha un segell de tinta negra a la portada, a les pàgines XXV i 914, i a l'última pàgina.

En general les tintes es troben en bon estat de conservació.

Relligadura i enquadernació:

L'enquadernació és original de tipus muntada. El relligat és d'estil monàstic amb 5 nervis de cordill.

Les capçades o trencafiles són de color verd.

Les cobertes són de pell amb ànima de cartró i ornamentades amb daurats.

En general l'enquadernació presenta pèrdues i el llom està trencat.

Observacions:

A la part inferior del llom hi ha un etiqueta manuscrita.

Hi ha una etiqueta adherida al centre de la guarda encolada de la contracoberta anterior, semblant al patró del dibuix pintat de la guarda. Una vegada retirada aquesta etiqueta ha aparegut un exlibris: "Mons. Le Marquis De Vrigny, proche Argentan en Normandie".

IMATGES, detalls i curiositats pròpies de la peça

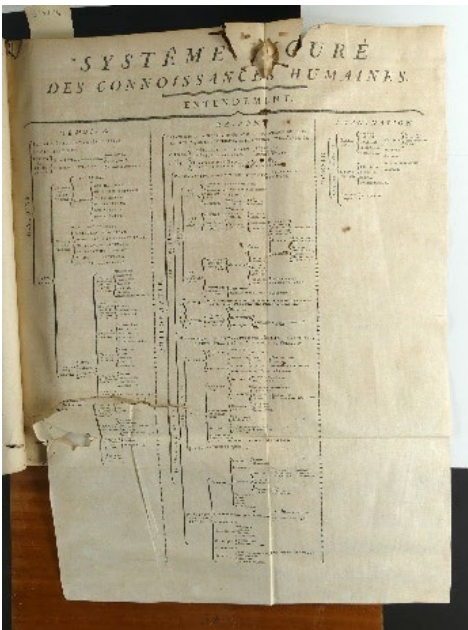
Cantonada

Detall coberta

Detall del text manuscrit

Pàgina desplegable

Detall de l'etiqueta adherida a la guarda anterior

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Tintes: Bo

Les tintes no són solubles en aigua.

Suport: Dolent

Pèrdues per estrips, insectes i mutilacions.

Taques d'ús, humitat i oxidació.

Deformacions per estrips.

Alteracions cromàtiques per oxidació, llum i contacte.

Enquadernació:

Cobertes: Regular

Conserva l'enquadernació original.

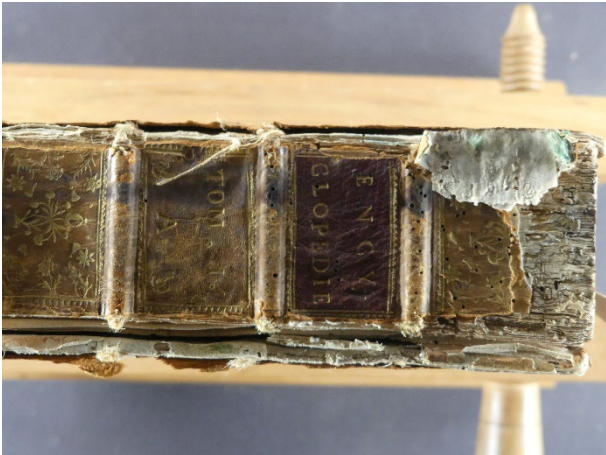
Alteracions per pèrdues, taques i atac d'insectes.

Relligat: Regular

Les trencafiles han perdut consistència i s'estan desfent.

El relligat segueix funcionant però els nervis estan malmesos i es trenquen.

IMATGES, detalls de les alteracions

Manca de trencafiles

Detall de la pèrdua de suport

Cantonada

Detall coberta

CONCLUSIONS DE L'ESTAT DE CONSERVACIÓ

En el llibre hi ha pèrdues tant al bloc com a l'enquadrernació. Les pèrdues i estrips de les vores dificulten la manipulació i consulta del llibre. És per això que considerem prioritari intervenir-hi, perquè les alteracions no vagin a més i el text es pugui digitalitzar, consultar i manipular sense que hi hagi cap risc.

El cosit no està en prou bon estat per permetre un accés fàcil al contingut del llibre i podria provocar que s'extraviessin fulls.

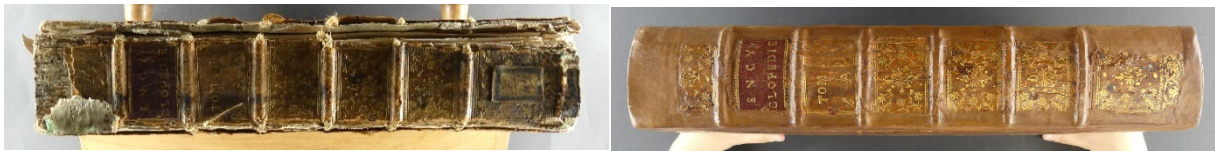
Es recomana, doncs, que aquests llibre es restauri de manera mecànica per tornar-li la seva funcionalitat i garantir la una bona conservació al llarg del temps.

IMATGES, abans i després de la restauració

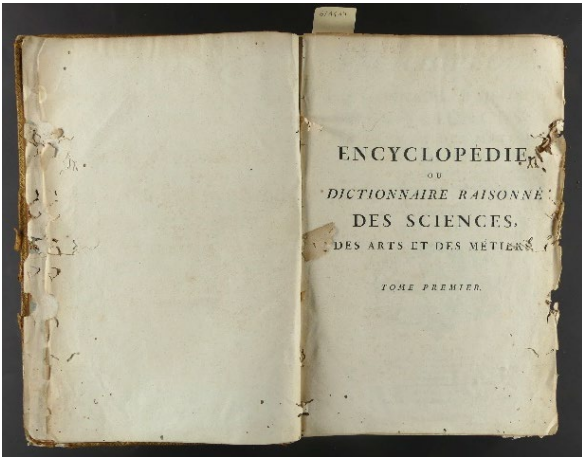
Coberta del davant i del darrera

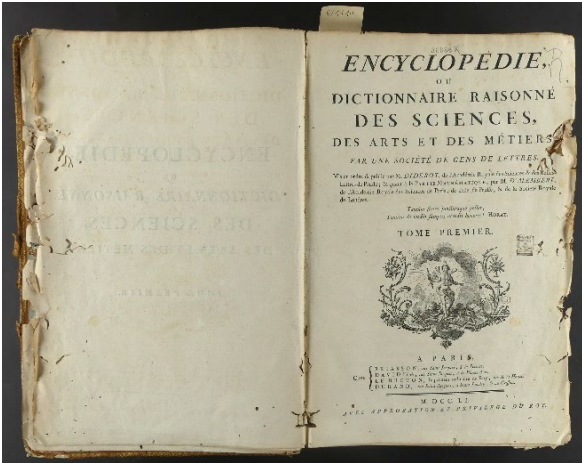
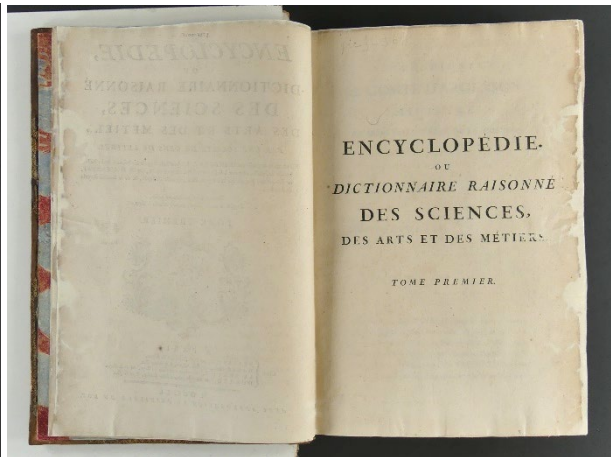
Llom

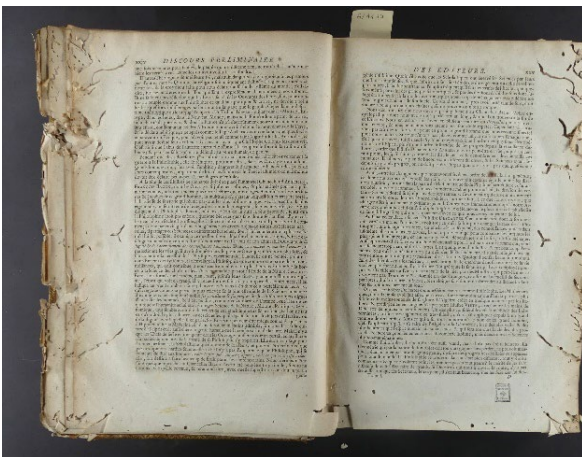
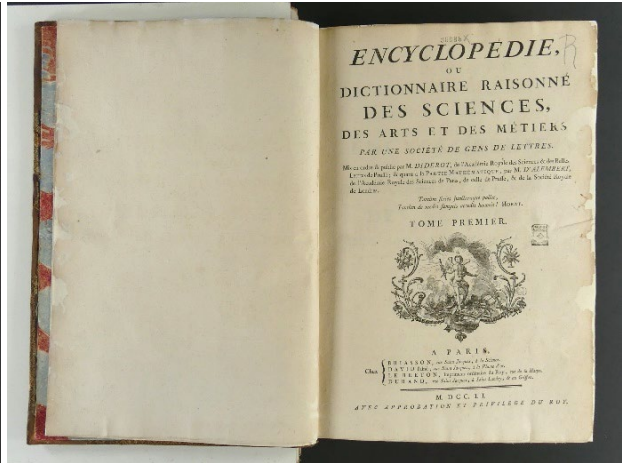
Guardes anteriors i posteriors abans i després de la restauració

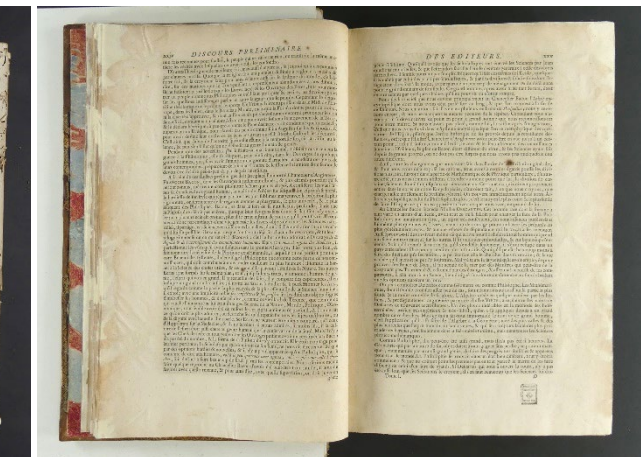
Portadella

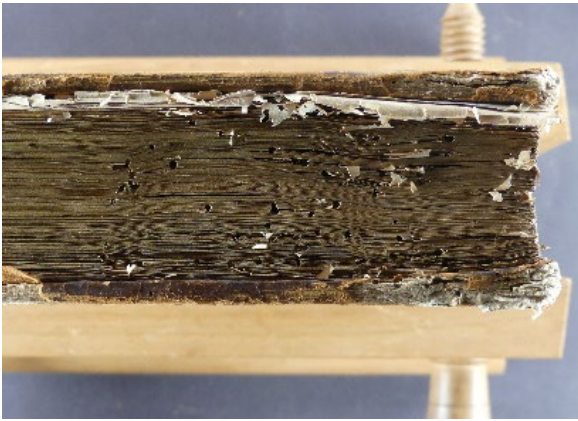

Portada

Pàgines XXIV i XXV

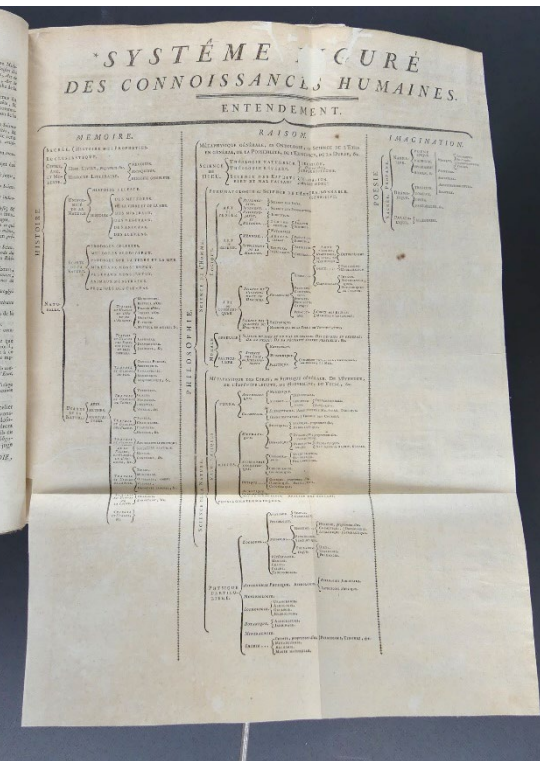
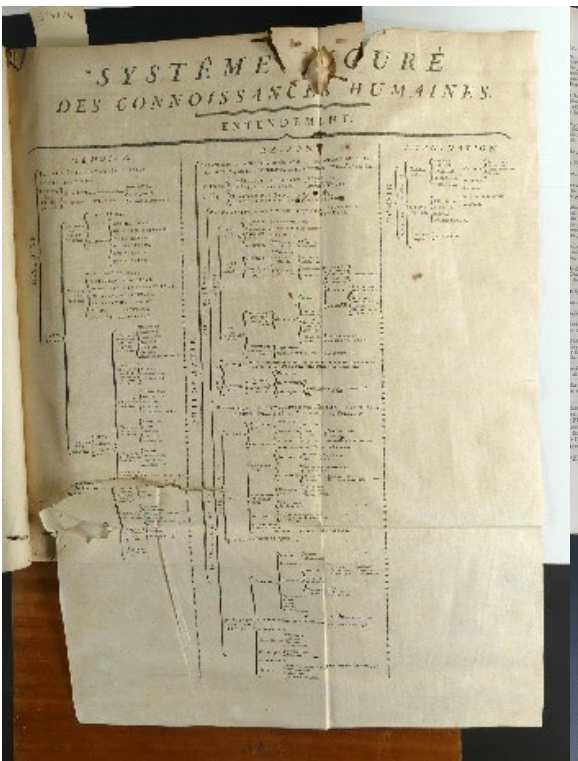

Cantonada

Detall coberta

Desplegable

Detall del paper encolat que tapava l'exlibris

Detall de l'exlibris que ha aparegut sota el paper

Detall de la guarda restaurada sense paper pintat

PROPOSTA DE RESTAURACIÓ

<u>EL BLOC</u>	<u>ENQUADERNACIÓ</u>	<u>SISTEMA DE PRESENTACIÓ</u>
1. Desmuntatge	5. Neteja	10. Reintegració pictòrica
2. Neteja	6. Consolidació	11. Encerat de protecció
3. Consolidació	7. Reintegració	
4. Reintegració	8. Cosit	
	9. Muntatge de cobertes i tanques	

PROCÉS DE RESTAURACIÓ: BLOC

1. DESMUNTATGE DEL BLOC	Materials
1.1 Retirada en sec de les cobertes, nervis, reforços, relligadura i trencafiles.	1.1 Bisturí, tisores i pinces.
1.2 Retirada de guardes adherides a les cobertes i les etiquetes enganxades a les guardes aplicant humitat per impregnació.	1.2 Tilosa MH300 1,2%, film de plàstic.
2. NETEJA	
2.1 Neteja humida: eliminació de les restes de cola del llom dels quadernets.	2.1 Tilosa MH300 1,2%, bisturí, film transparent.
2.2 Neteja en sec: eliminació mecànica de la brutícia superficial, especialment de les primeres i últimes pàgines.	2.2 Paletina plana, gomes de diverses dureses.
2.3 Neteja humida a la rentadora: 1r bany d'aigua i amoníac i 2 banys d'aigua.	2.3 Aigua, amoníac al 0,1%.
2.4 Neteja humida de les guardes: bany per immersió en aigua.	2.4 Aigua.
3. CONSOLIDACIÓ	
3.1 Consolidació d'estrips.	3.1 Paper japó de 6 g/m ² , Tilosa MH300 3,5%
4. REINTEGRACIÓ	
4.1 Reintegració mecànica de les perforacions d'insectes, pèrdues de les vores i unió de les pàgines separades, reintegrant la part central que s'havia perdut.	4.1 Pasta de paper 2.3 i 5.6 Tilosa MH300 1,2%.
4.2 Reintegració de les guardes a la taula de succió.	4.2 Pasta de paper 2.2, Tilosa MH300 1,2%.
4.3 Reintegració cromàtica de les guardes amb llapis de colors.	4.3 Llapis de colors.

PROCÉS DE RESTAURACIÓ: ENQUADERNACIÓ

Cobertes

5. NETEJA	Materials
5.1 Neteja en sec de petites taques i de pols en general de les cobertes.	5.1 Paletina, i gomes d'esborrar de diverses dureses.

6. CONSOLIDACIÓ	
6.1 Consolidació de les cobertes amb Balsite® i paper assecant de pH neutre, i a l'interior se li va posar una cartolina de conservació per fer de barrera entre el cartró de la coberta i la guarda encolada.	6.1 Balsite®, paper assecant de pH neutre, cartolina de conservació, cola mixta (80% cola polivinílica + 20% Tilosa MH300).
7. REINTEGRACIÓ	
7.1 Reintegració manual amb paper japó tenyit amb tints a l'alcohol.	7.1 Paper japó gruixut tenyit amb tints a l'alcohol, cola mixta (80% cola polivinílica, 20% Tilosa MH300).

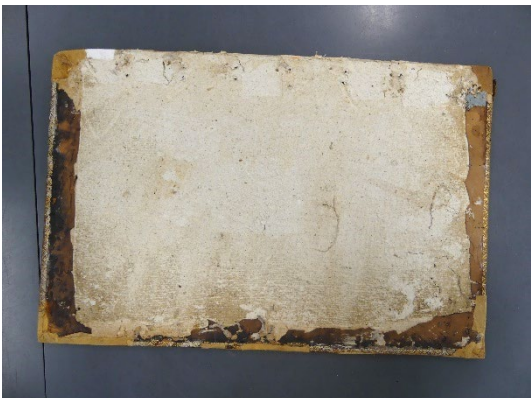
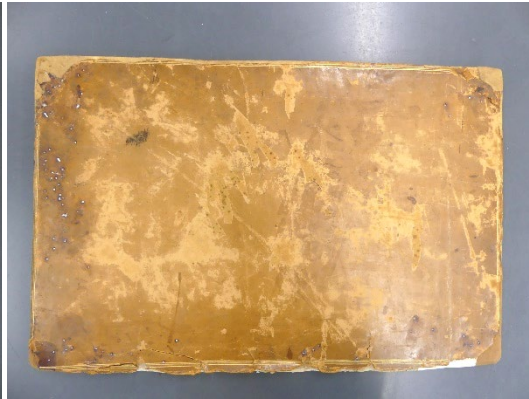
Relligadura

8. COSIT	Materials
8.1 Cosit saltat: 5 nervis falsos de beta blanca i fil de lli.	8.1 Beta de cotó blanc i fil de lli, agulla
8.2 Capçades: realització de capçades falses amb ànima de pell i paper japó. Es reforça la seva adhesió al llom cobrint els fils amb paper japó.	8.2 Fil de cànem natural, ànima de pell, paper japó, cola mixta (80% cola polivinílica, 20% Tilosa MH300).
9. MUNTATGE DE COBERTES I TANQUES (arquitectura)	
9.1 Encolat del llom amb cola mixta forta. Adhesió d'una tela de fliselina i cartolina de conservació.	9.1 Fliselina, cartolina de conservació, cola mixta forta (80% cola polivinílica, 20% Tilosa MH300), paletina.
9.2 S'ha muntat a la tapa conforme l'enquadernació original.	9.2 Paletina, cola mixta (80% cola polivinílica, 20% Tilosa MH300).
9.3 Ancoratge de les trencafils a les cobertes i encolat de les guardes a les cobertes	9.3 Paletina, cola mixta (80% cola polivinílica, 20% Tilosa MH300).

PRESENTACIÓ

SISTEMA DE PRESENTACIÓ	Materials
10. Reintegració pictòrica de les guardes amb llapis de colors i de la coberta amb pintura acrílica.	10. Llapis de colors, pintura acrílica.
11. Encerat de protecció a les cobertes.	11. Cera microcristal·lina Renaissance.

IMATGES, durant el tractament de restauració

Extracció de les cobertes

Nervis i cordills originals

Llibre desmuntat

Neteja humida per immersió a la rentadora

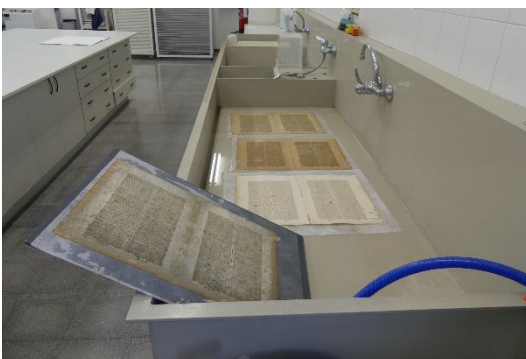
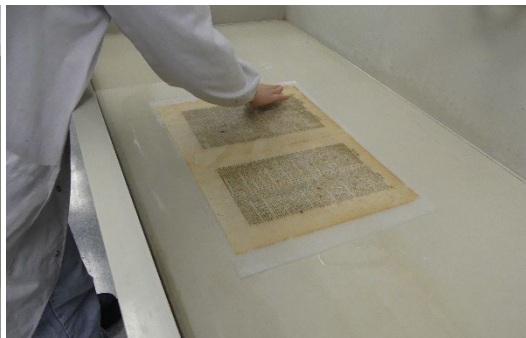
Extracció dels fulls de la rentadora

Disposició de la taula durant la reintegració

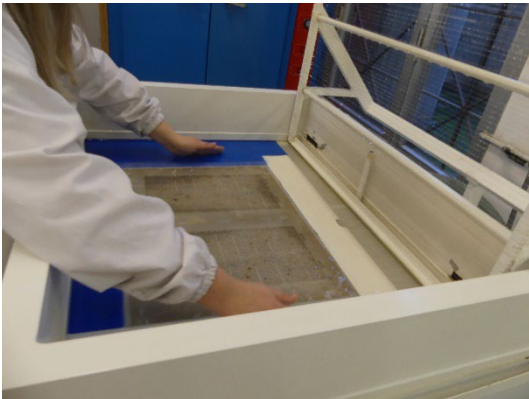

Es mulla el full a reintegrar

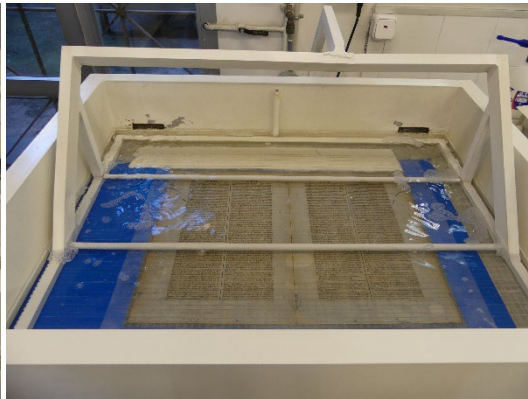

Preparació dels fulls per a la reintegració a la màquina

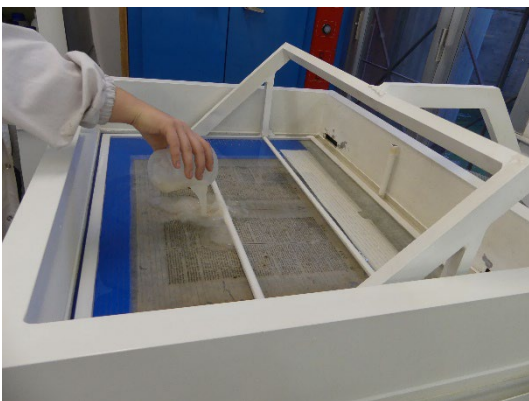

Colocació del full a la màquina de reintegrar

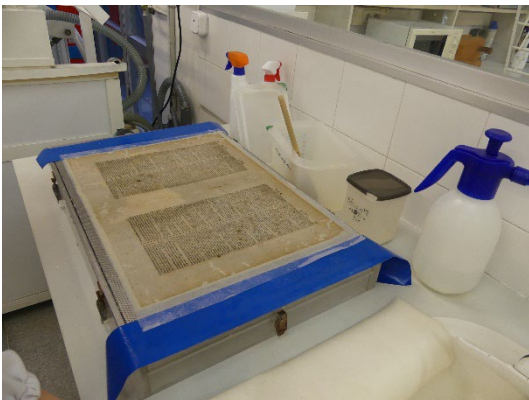
Procès de reintegració a la màquina

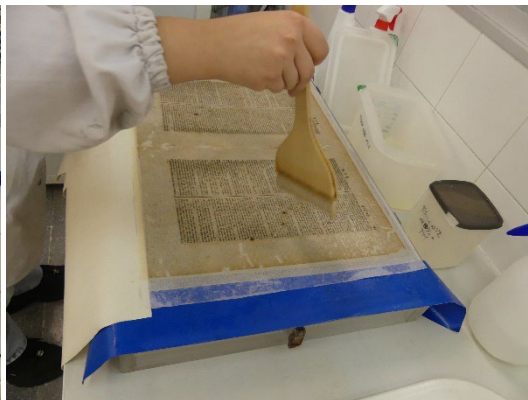
Introducció de la polpa de paper

Buidatge de l'aigua de la màquina

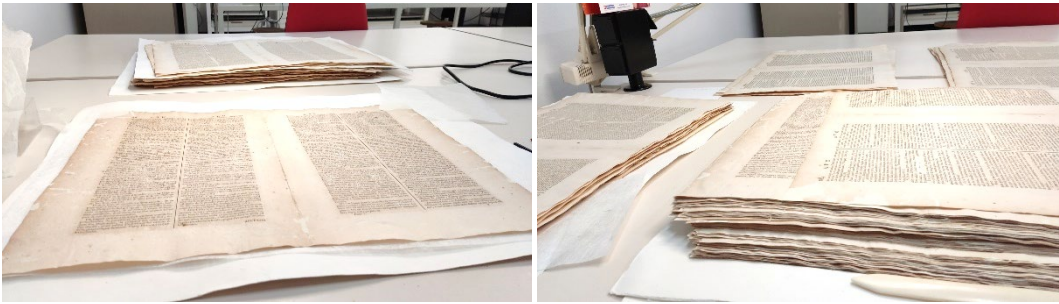
Taula de succió

Reaprest amb Tilosa MH300 a l'1,2%

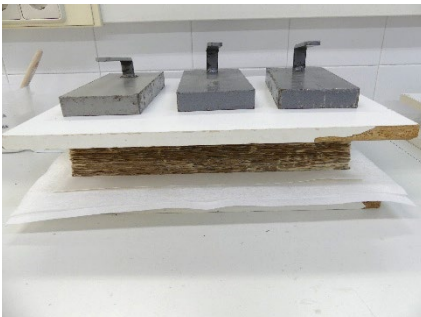
Reintegració manual en taula de succió i polpa de paper

Reintegració manual i consolidació d'estrips amb paper Japó

Cosit

Muntatge del lloc nou

Reintegració cromàtica de les guardes